

นวัตกรรมการในชุมชน

บ้านนางัวเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนางัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการกระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม (HSSD203)

มอบให้เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับชุมชน

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สอนโดย อาจารย์กิตติวดี สีดา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

คำนำ

รายงานเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ วิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 2 เพื่อให้ได้ศึกษาหาความรู้ และต้องขอบคุณอาจารย์ผู้สอนในรายวิชา อาจารย์กิตติยวดี สีดา ผู้ใหญ่บ้านและตัวแทนในชุมชนที่ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมทำกิจกรรมในครั้งนี้

โดยให้ความรู้เกี่ยวกับชุมชนบ้านนาจั่วหมู่ที่ 11 และได้ศึกษาเกี่ยวกับบริบทของชุมชน เช่น ประวัติชุมชน แผนที่ชุมชน ลักษณะของภูมิประเทศและอาชีพของคนในพื้นที่ และในเรื่องของ นวัตกรรมที่จะสามารถนำมาใช้ในชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน อย่างเข้าใจเพื่อเป็นประโยชน์กับการเรียน รายงานเล่มนี้ได้รับความรู้จากการศึกษาลงพื้นที่ชุมชน ซึ่งได้ความรู้มาจากผู้นำชุมชน ตัวแทนชาวบ้านในพื้นที่

ผู้จัดทำหวังว่า รายงานเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้อ่าน หรือนักเรียน นักศึกษา ที่กำลังหาข้อมูลเรื่องนี้อยู่ หากมีข้อแนะนำหรือข้อผิดพลาดประการใด ผู้จัดทำขอน้อมรับไว้และขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้จัดทำ

นางสาวจิราพร หวายสันเทียะ และคณะ

วันที่ 18/มกราคม/2565

สารบัญ

	หน้าที่
การวิเคราะห์ชุมชน	1
ต้นไม้ปัญหา	2
โครงการปู้หมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน	7
บรรณานุกรม	9

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้าที่
1 SWOT Analysis	1
2 ต้นไม้ปัญหา	2
3 ปุ่มโบบากาจิ	5

SWOT Analysis

SWOT Analysis หมายถึงอะไร?

การวิเคราะห์สถานการณ์ของธุรกิจหรือองค์กร ว่าอยู่ในสถานการณ์แบบใด จะเน้นไปที่การนำจุดแข็งและจุดอ่อนของสภาพแวดล้อมภายในมาประกอบการพิจารณาของโอกาส รวมไปถึงอุปสรรคภายนอกเพื่อการวางแผนให้กับองค์กรนั้น ๆ แต่ในที่นี้ เปรียบชุมชนเป็นองค์กร (SWOT Analysis. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566].)

S = Strengths	จุดแข็ง
W = Weakness	จุดอ่อน
O = Opportunity	โอกาส
T = Threats	อุปสรรค

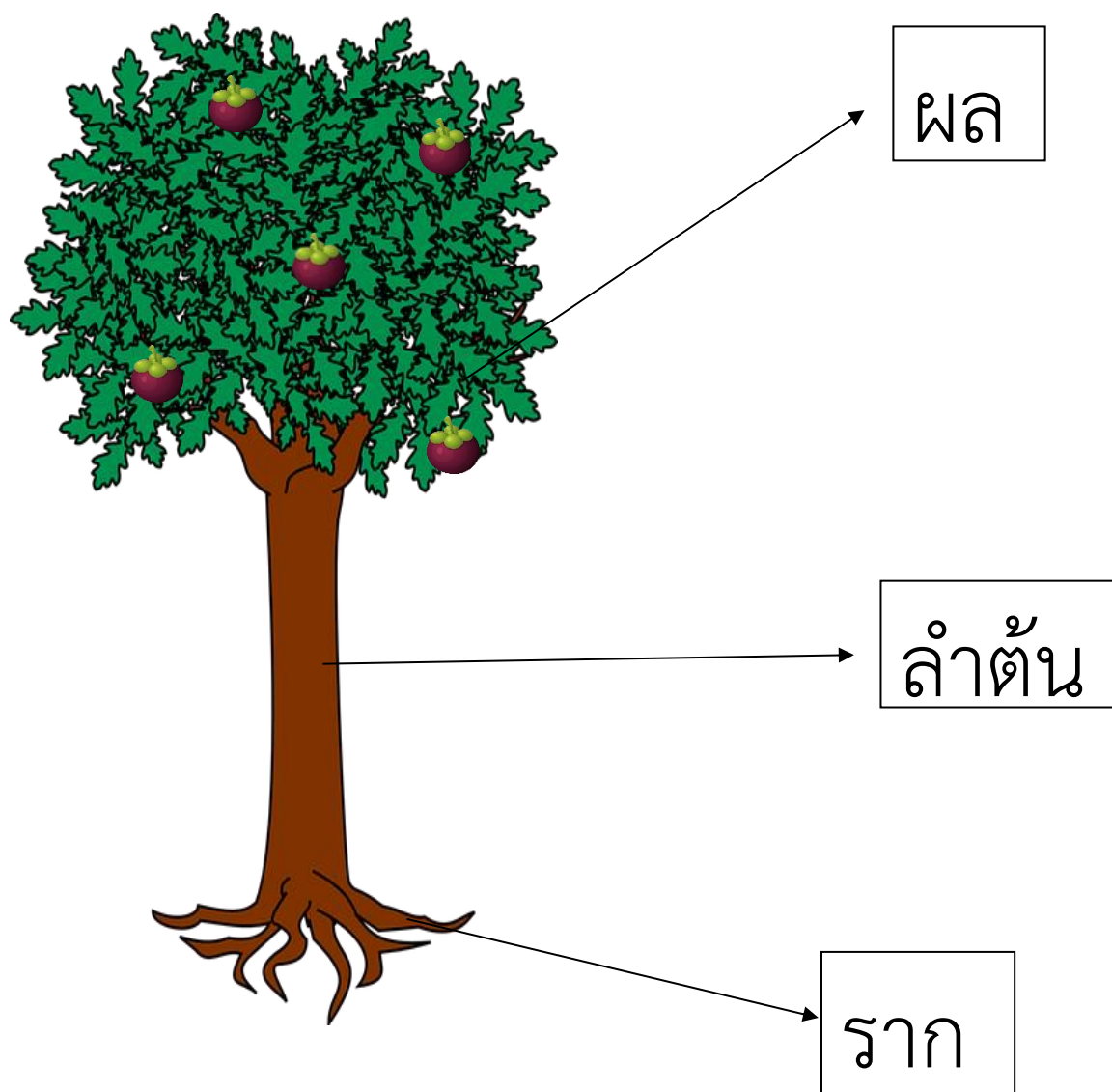
S	W
<ul style="list-style-type: none"> - คนในหมู่บ้านมีอาชีพเสริม - มีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง - สามารถทำเกษตรได้ทั้งปี - มีสินค้าและนวัตกรรมของชุมชนที่ส่งออกไปจำหน่าย - เศรษฐกิจหมุนเวียน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีต้นทุนในการทำเกษตรที่ต่ำ - ผลผลิตมีมากในชุมชน - ขาดการรวมกลุ่มของคนในชุมชน
O	T
<ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนให้ด้านสินค้าของชุมชน - มีเงินกองทุนสนับสนุนจากภาครัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตรต้องพึ่งธรรมชาติแต่เราไม่สามารถควบคุมได้ - หน่วยงานในพื้นที่ไม่ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

ภาพที่ 1 SWOT Analysis

ต้นไม้ปัญหา

เครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาจะนำไปจนถึงรากเหง้า ก่อนวางแผนงานหรือทำโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วม

เมื่อมีการวิเคราะห์ SWOT ได้จุดแข็งจุดอ่อนแล้ว จะมีการกำหนดปัญหาภายในชุมชนว่า ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชนเป็นส่วนใหญ่คืออะไร แล้วมีสาเหตุมาจากอะไร จึงหาวิธีแก้ไขปัญหา โดยจัดองค์ประกอบเหล่านี้อลงไปในต้นไม้ปัญหาซึ่ง ราก นั้น หมายถึง สาเหตุของปัญหา ลำต้น หมายถึง ปัญหา และสุดท้าย ส่วนผลที่อยู่ด้านบน หมายถึง วิธีการที่จะใช้ในการแก้ไข้ปัญหา

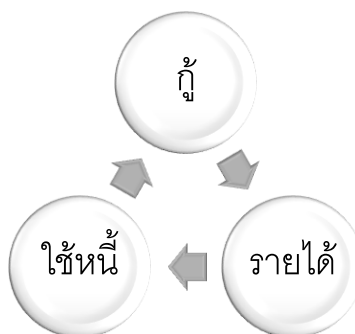

ภาพที่ 2 ต้นไม้ปัญหา

ต้นทุนด้านการทำการเกษตรสูง

วิธีแก้ปัญหา (ผล)

หากเราสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในส่วนใดส่วนหนึ่ง ก็จะสามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ชุมชนบ้านนางั่วเหนือ เหมือนวัฏจักร

ดังนั้นรายได้ก็จะไม่เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควร ก็จะเกิดวัฏจักรแบบนี้ขึ้นจนจะไม่มีวันสิ้นสุด จึงมีการจัดตั้งโครงการขึ้น ชื่อว่า โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน โครงการนี้เป็นโครงการที่มีการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ตามแนวคิด

การผลิตโบกาดิ โดยใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น เปลือกโกโก้ และมูลสัตว์ ไก่ วัว ประโยชน์ของเปลือกโกโก้ สามารถใช้เป็นอาหารสัตว์ ใช้แทนถ่าน หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ จะมีธาตุอาหาร NPK

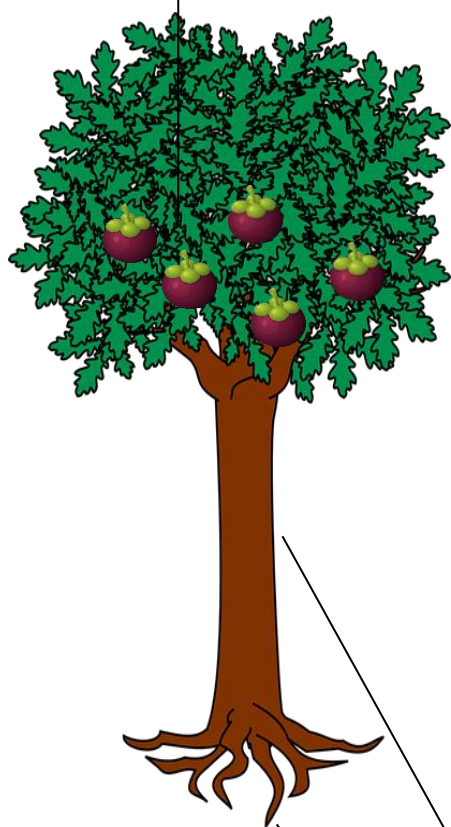
โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน คือ โครงการที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในชุมชน โดยใช้มูลสัตว์และเปลือกโกโก้ มาใช้ ซึ่งวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน ใช้การลดต้นทุนการเกษตร

ปัญหา (ลำต้น)

ต้นทุนในการในการทำการเกษตรสูง ตัวอย่างต้นทุน เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าอุปกรณ์การเกษตร ไม่ว่าจะเป็น สายยางรดน้ำ ท่อ PVC เครื่องสูบน้ำ สปริงเกอร์ ถังฉีดยา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ค่ารถไถนา ค่าจ้างคนงาน

สาเหตุ (ราก)

ชุมชนทำการเกษตร ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการทำการเกษตรแบบเคมี หรือเรียกว่า เกษตรเคมี

โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน

ชุมชนบ้านนางั่ว เป็นหมู่บ้านที่ทำอาชีพการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และใช้ปุ๋ยสารเคมีในการทำการเกษตร ซึ่งปุ๋ยนั้นมีราคาที่สูง จึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายไปกับต้นทุนการทำการเกษตรสูง จึงเกิดเป็นโครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อชุมชน โครงการนี้เป็นโครงการที่ผลิตปุ๋ยเองโดยใช้มูลสัตว์และเปลือกโกโก้ ใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชน เปลือกโกโก้ก็นำมาจากการปลูกโกโก้ภายในชุมชน ซึ่งเปลือกโกโก้ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์อยู่แล้ว หากนำมาประยุกต์ก็จะสามารถลดต้นทุนได้ เป็นอย่างดี

ประโยชน์ของเปลือก โกโก้เปลือกโกโก้ที่คั่วแล้วใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ หรือตากแห้งใช้ทำเชื้อไฟแทนถ่านไม้ได้ หรือนำกลับไปใส่โคนต้นเป็นปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งจะได้ธาตุอาหาร NPK ประมาณ 2 - 0.4 - 1 % ของน้ำหนักเปลือก ซึ่งจะใช้ทำปุ๋ยอินทรีย์ โดยผู้นำชุมชน มีความรู้ด้านนี้ และมีโรงผลิตปุ๋ยอยู่แล้ว ใช้แนวคิดโบกาฉิ

โบกาฉิ (Bokashi) เป็นคำศัพท์ในภาษาญี่ปุ่นที่แปลว่า การหมัก (Compost) ซึ่งการทำปุ๋ยโบกาฉินั้นเกิดจากการทำหัวเชื้อจุลินทรีย์ EM ในรูปแบบน้ำให้เป็นแห้ง ผู้คิดค้นคนแรกคือ ศ.ดร.เทรูโอะ อิโงะ สรุปได้ว่า การทำปุ๋ยโบกาฉินั้นเป็นการทำปุ๋ยหมักด้วยอินทรีย์วัตถุ ที่หมักด้วยจุลินทรีย์ EM เท่านั้น มาประยุกต์ใช้โดยผ่านกระบวนการหมักแบบแห้ง มีการผสมกากน้ำตาลเข้าไปเพื่อช่วยในกระบวนการย่อยสลายของจุลินทรีย์ ก่อนจะหมักด้วยวัตถุดิบตามสูตรจนได้ที่ และนำไปใช้ให้เกิดผลดีในการปรับปรุงสภาพโครงสร้างดินให้ร่วนซุยและมีคุณภาพในการเพาะปลูกพืช (การผลิตปุ๋ยโบกาฉิเพื่อการเพาะปลูกพืช. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566].)

วัสดุและอุปกรณ์ในการทำ

1. แกลบหยาบ 20 กิโลกรัม
2. มูลสัตว์ 30 กิโลกรัม (มูลไก่และมูลวัว)
3. รำละเอียด 50 กิโลกรัม
4. หัวเชื้อจุลินทรีย์ที่ขยายแล้ว 10 ลิตร
5. เปลือกโกโก้แห้ง 20-30 กิโลกรัม
6. น้ำสะอาด 30 ลิตร (ไม่มีส่วนผสมของคลอรีน)

ภาพที่ 3 ปุ๋ยโบกาฉิ

วิธีการทำ

นำส่วนผสมทุกอย่างคลุกเคล้าให้เข้ากัน โดยนำของแห้ง ผสมกันก่อน จึงค่อยเติมน้ำสะอาด และหัวเชื้อจุลินทรีย์ลง ไป ทำการผสมต่อให้เข้ากัน โดยให้ปุ๋ยมีความชื้นประมาณ 60-70 เปอร์เซ็นต์ สามารถสังเกตได้จากปีบตัวปุ๋ย หาก ปีบเป็นก้อนแล้วมีน้ำไหล เนื้อปุ๋ยแตกเป็น 3 ก้อน นั่นคือ ความชื้นพอดีแล้ว หลังจากนั้นจึงทิ้งไว้ในที่ร่มแล้วกลับ กองทุกวัน (กองสูงประมาณ 30 เซนติเมตร) จนครบ 7 วัน สามารถนำไปใช้ได้เพื่อผสมดินเพาะปลูก หากยังไม่ใช้ สามารถเก็บไว้ในกระสอบหรือถุง ได้ โดยควรใช้ภายใน ระยะเวลา 1 ปี

บรรณานุกรม

(สิริชัย วิมาลา. **ปุ๋ยโบกาฉิ**. (2563). [ออนไลน์]. ได้สืบค้นจาก : (mju.ac.th)

[การผลิตปุ๋ยโบกาฉิเพื่อการเพาะปลูกพืช \(mju.ac.th\)](http://mju.ac.th)) [สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566].)

(SWOT Analysis. **SWOT**. (2551). [ออนไลน์]. ได้สืบค้นจาก : [SWOT Analysis คืออะไร วิธีใช้ให้
ได้ผล \(พร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์\) - The Wisdom Academy](#) [สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2566].)

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

นางสาวจิราพร หวายสันเพียะ	641102201101
นางสาวอรณัณฐา เรืองดี	641102201104
นางสาวพิชชากร แก้วพิมพ์	641102201105
นางสาวอนุชสรา ผลจันทร์	641102201109
นางสาวสุภารัตน์ กองแกน	641102201112
นางสาวสุภารัตน์ กองแกน	641102201113
นางสาวอัญญารัตน์ คำอ่อน	641102201120